

ویژه کارکنان دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی روستا

" شیوه‌نامه راه اندازی بازارچه دائمی تولیدات و محصولات روستاییان در مراکز شهرستان‌ها "

با توجه به اهمیت رونق و توسعه اقتصادی روستاها در شرایط کنونی کشور، راه‌اندازی بازارچه‌های دائمی در مقیاس وسیع‌تر از روستا، اقدام مؤثری است که می‌تواند با ایجاد منابع درآمدی پایدار، حوزه نفوذ و دامنه بازار برای عرضه و فروش تولیدات و محصولات روستاییان را گسترش داده و گامی ارزشمند در راستای تحقق سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و "جهش تولید" باشد. بر این اساس، شیوه‌نامه راه‌اندازی بازارچه دائمی تولیدات و محصولات روستاییان در مراکز شهرستان‌ها به منظور دستیابی به اهداف زیر، توسط معاونت امور دهیاری‌ها تهیه و به استناداری‌ها ابلاغ شد.

- بهبود فضای کسب و کار و ایجاد رونق اقتصادی در سطح روستا و شهر
- امکان عرضه دائمی محصولات و توانمندی‌های روستاییان
- گسترش دامنه بازار و حوزه نفوذ عرضه محصولات و تولیدات محلی روستاها در سطح منطقه‌ای
- تقویت تبادلات، روابط و جریان‌های اقتصادی روستا-شهری
- تلاش برای برندسازی محصولات و تولیدات روستاها
- تقویت و توسعه گردشگری غذایی و تفریحی در سطح منطقه‌ای
- عرضه مستقیم محصولات روستایی در سطح شهرستان و حذف واسطه‌های غیرضرور
- تقویت نظارت بر امور بهداشتی بازارچه‌های محلی در سطح شهرستان

■ نحوه واگذاری و تخصیص زمین مورد نیاز برای احداث بازار

با توجه به اینکه در هر شهرستان چندین نقطه شهری وجود دارد، لذا این بازارها با اولویت مراکز شهرستان احداث خواهند شد و فضای مورد نیاز برای احداث بازارچه‌های دائمی، به تناسب تعداد روستاهای معرفی شده و تولیدات محلی قابل عرضه، با هماهنگی فرمانداری و از طریق شهرداری و یا سایر دستگاه‌های ذی‌ربط تأمین خواهد شد.

علاوه بر تأمین فضای مورد نیاز برای احداث بازارچه‌های دائمی، تأمین رفاه فروشندگان و خریداران، ایجاد و تجهیز بازار به سرویس‌های بهداشتی، آب‌خوری، فضای مناسب برای توقف خودروها (پارکینگ)، سطل‌های زباله (در حجم کوچک و بزرگ)، روشنایی و تأمین برق غرفه‌ها و سایر زیرساخت‌های لازم، با هماهنگی فرمانداری و از طریق شهرداری و یا سایر دستگاه‌های ذی‌ربط تأمین خواهد شد.

همچنین در انتخاب فضای مورد نیاز برای احداث بازارچه‌های دائمی، می‌بایست شاخص‌ها و معیارهای زیر مورد توجه قرار

گیرد.

- دوری از مراکز خرید، فروشگاه‌ها و بازارهای مشابه
- دسترسی مناسب به شبکه حمل و نقل عمومی
- توجه به وضعیت ترافیک شهری
- رعایت فاصله قانونی از موانع مصنوعی همچون بزرگراه‌ها، دکل‌ها و خطوط فشار قوی و موانع طبیعی همچون رودخانه‌ها
- توجه به خصوصیات اقلیمی، جغرافیایی و زمین‌شناسی شهر مورد نظر در تعیین و تخصیص فضا

- دسترسی کافی به خدمات و تسهیلات بهداشتی، درمانی، تفریحی و فرهنگی و امنیتی
- دسترسی کافی به امکانات و زیرساخت‌های لازم و مورد نیاز (آب، فاضلاب، برق، گاز، شبکه‌های ارتباطی و ...)
- دوری از مزاحمت‌های برخی کاربری‌های پر ازدحام و دارای انواع آلودگی
- در نظر گرفتن فضای مناسب برای توسعه آبی بازار
- رعایت استانداردهای شهر سالم و اثرات زیست‌محیطی

در ارتباط با نحوه انتخاب و شناسایی روستاهای واجد شرایط لازم است در گام اول، مراتب از طریق فرمانداری‌ها و بخشدارها به اطلاع دهیاران و اعضای شورای اسلامی روستاها برسد. پس از اطلاع رسانی، دهیاران متقاضی با در نظر گرفتن معیارهای زیر، می‌بایست درخواست اخذ غرفه برای ارایه محصولات و تولیدات محلی روستای خود را به بخشدار ارایه نمایند. بخشدارها پس از راستی‌آزمایی درخواست‌های واصله، می‌بایست مراتب را جهت تأیید نهایی به فرمانداری‌های ذی‌ربط ارسال نمایند. پس از تأیید فرمانداری، غرفه‌های مربوط به هر روستا، به دهیاری آن روستا تحویل داده می‌شود.

معیارهای انتخاب روستاهای واجد شرایط

- **مازاد تولید اقتصادی**
- یکی از عوامل مهمی که در انتخاب روستا برای عرضه تولیدات محلی در بازارچه دائمی در سطح شهرستان اهمیت دارد، مازاد تولیدات اقتصادی شامل؛ محصولات کشاورزی، باغی، دامی، صنایع دستی و ... در آن روستا می‌باشد. بخشداران می‌بایست روستاهایی را انتخاب کنند که در عرضه محصولات، توانایی پاسخگویی به نیازهای جمعیتی حداقل ۲ برابر جمعیت خود را داشته باشد.
- **پیشینه روستا در تولید محصولی خاص**

عامل مهم دیگری که می‌تواند در انتخاب روستای هدف اهمیت داشته باشد، این است که روستای هدف در تولید محصولی خاص تخصص داشته و از گذشته در تولید آن محصول شهره باشد. به عنوان مثال روستایی می‌تواند انتخاب شود که در تولید گلیم، تخصص منحصر به فردی دارد.

- شبکه ارتباطی قوی

راه‌های ارتباطی و شبکه دسترسی عامل مهم دیگری در انتخاب روستاها برای عرضه محصولات و تولیدات محلی در بازارچه‌های دائمی است. روستای هدف می‌بایست از یک شبکه ارتباطی قوی برخوردار باشد. به این معنا که دسترسی و حمل و نقل محصولات تولیدی به شهر مورد نظر، آسان و به سهولت انجام پذیرد.

بنابراین لازم است بخشدار در انتخاب روستا این عامل را مدنظر قرار دهد. چرا که این عامل منجر به صرفه‌جویی و کاهش هزینه‌های رفت و آمد و به تبع آن پایین آمدن نسبی قیمت محصولات خواهد شد و در نتیجه مشتریان بیشتری را برای خرید محصولات جذب خواهد کرد.

- توانایی تأمین محصولات و تولیدات محلی غرفه‌ها در کل ایام سال

روستای هدف می‌باید است توانایی تأمین و عرضه محصولات و تولیدات محلی را در کل ایام سال، در غرفه مربوطه داشته باشد. با توجه به فصلی بودن برخی از تولیدات و محصولات روستاییان، توانایی عرضه محصولات و تولیدات محلی در تمامی فصول، عامل مهمی دیگری است که ضمن جلوگیری از رکود بازار، باعث جلب رضایت مشتریان و دائمی نمودن بازار خواهد شد. لذا بخشدار می‌بایست در انتخاب روستای هدف، قابلیت تأمین محصولات و تولیدات قابل عرضه را سنجیده و بر این اساس روستاها را انتخاب نماید.

- توانایی شخصی دهیار

یکی از عوامل مهمی که در انتخاب روستای هدف برای استقرار بازارچه‌های دائمی محصولات و تولیدات روستاییان حائز اهمیت می‌باشد، توانایی فردی و شخصی دهیار برای اخذ و اداره غرفه است. دهیار به عنوان مدیر غرفه و نماینده روستای هدف، می‌باید از انگیزه کافی، قدرت خلاقیت و نوآوری، پویایی و کارایی لازم، شمه قوی اقتصادی و روابط عمومی بالا برخوردار باشد. لذا بخشداران باید در انتخاب روستای هدف، ویژگی‌های فردی و شخصی دهیاران را نیز مدنظر قرار دهند.

▪ نحوه واگذاری غرفه‌ها

پس از انتخاب روستاهای هدف توسط بخشداری و اخذ تاییدیه از سوی فرماندار شهرستان، غرفه‌ها به دهیاران روستاهای تعیین شده واگذار می‌شوند. هر غرفه مختص یک روستا خواهد بود که به منظور اعمال نظارت و رعایت نظم، پس از ثبت نام و تأیید فرمانداری، غرفه‌ها به دهیاران که نماینده روستاها محسوب می‌شوند، واگذار خواهند شد. دهیار می‌تواند با همفکری و مشورت با اعضای شورای اسلامی روستا، غرفه را به افراد واجد شرایط و ذی صلاح، جهت اداره واگذار نماید. بخشدار مرکزی شهری که بازارچه دائمی در آن احداث شده است، وظیفه نظارت بر بازارچه و پایش عملکرد غرفه‌داران را عهده‌دار خواهد بود.